

Stane:

... K 40—  
 ... 20—  
 ... 10—  
 ... 5—

Ptu, ...  
 rolov ...  
 Rokopisi se ...

# PTUJSKI LIŠ

## Politično gospodarski tednik.

Štev. 10

Ptuj, 6. marca 1921

III. letnik

Našim naročnikom smo doposlali opomine za naročnino. Mnogi so se resnemu pozivu odzvali, mnogi ne.

Proti poslednjim bomo morali rabiti zadnje sredstvo — sodno pot. Krivi si bodo sami, kajti mi smo bilo zelo, zelo potrpežljivi.

Upravništvo.

### Občinske volitve.

Časniki prinašajo vest, da se imajo v Sloveniji v kratkem vršiti volitve po volilnih imenikih, ki so veljali za volitve v ustavotvorno skupščino. Res je to najenostavnejša rešitev tega perečega vprašanja. Sestavljanje novih volilnih imenikov bi zahtevalo mnogo dela in časa. Vendar pa se mnogim godi krivica pri tem. Slišalo se je n. pr. da v neki občini niso bili vpisani kmečki sinovi, ki so še doma pri starših, češ da so „pod skrbstvom.“ Seveda so fantje sami tudi krivi, ker se niso pravočasno brigali, ali so vpisani ali ne. Toda to gre na račun njihove neizkušenosti. Ako je res veliko število tako izpuščenih, naj napravijo posebno vlogo na deželno vlado, ki bo posamezne izjemne slučaje morda upoštevala.

Splošna volilna pravica po propereu je nekaj popolnoma novega za naše občinske volitve. Stari volilni razreži izginejo. Majhno število bogatih posestnikov 1. razreda, včasih en sam veleposestnik-grajščak je volil tretjino občinskih odbornikov. Ti se bodo čutili prikrajšane, ker njihova davčna moč nič več ne šteje. Toda pomisliti morajo, da jim drugi pomagajo pridelati ta visoki davek, da je torej pravično, da pri občinski in državni upravi enakomerno odločujejo vsi, ki delajo.

Vendar pa obstoja pri prvih občinskih volitvah po splošni volilni pravici nevarnost, da zavladajo na občini ljudje, ki bi se premalo zavedali odgovornosti občinskega gospodarstva, ker sami le malo ali nič davka ne plačujejo. Takšni ljudje bi v eni upravni dobi lahko občino zakopali v hude dolgove. Zato se morajo zdaj stranke za občinske volitve drugače sestavljati kakor dozdaj. Ne sme en konec vasi nastopati proti drugemu („Dolenjci“ in „Gorenjci“), ne smejo se združevati v stranke volilci dosedanjih posameznih volilnih razredov, temveč združijo se naj vsi davkoplačevalci v eno stranko, ki bo skrbela, da se ne bo brez potrebe izmetoval občinski denar. Ta stranka mora pritegniti tudi posestniške sinove, ki še niso, pa kedaj bodo samostojni posestniki, da ti posestniški sinovi znabiti ne bi volili kakih komunistov. Tudi v kandidatno listo za občinski odbor se morajo vzeti bogati in revni, starejši in mlajši, da bodo vsi sloji zastopani.

A tudi stranke tistih, ki ne plačujejo nič direktnih davkov, se ni treba bati v občinski upravi. Ti bodo kontrolirali, da občinsko gospodarstvo ne bo preveč enostransko v korist samo bogatejših. Končno ima vsak

hlapec in vsak najemnik interes na tem, da so občinske ceste dobre, da je šola preskrbljena z vsem potrebnim itd.

Samo osebnega sovraštva in koristolovstva ne vlačite v občinske volitve. Pri javnih zadevah naj ne odločuje osebnost, ampak stvarnost!

### Odgovor „Straži.“

Že leto dni se ponavljajo v mariborski „Straži“ na ptujske nektare vodilne slovenske osebe nizkotni napadi, kakršne smo svoj čas čitali v ptujskem nemčarskem Štajercu. Napadi so iz tite zviti, zlagani, pisec to ve, uredništvo Straže v Mariboru tudi ve, ali kljub temu ponavlja klevetanja iz prozornega namena, da škodi dotičnim osebam.

V zadnji naši številki smo namignili na izvir dotičnih natolcevanj. Zganil se je tukajšnji minoritski samostan in njega prokurator, Franjo Vajda, nam je poslal dopis, v katerem v imenu vseh članov minoritskega samostana izjavlja, da nobeden izmed njih ni dopisnik Straže in pa nobeden niti ni pisal niti črke proti dr. Pirkmaierju ali pa inspiriral take napade. Krivico, pravi g. prokurator, smo storili njim s takim sumničanjem, naša dolžnost da je, naj jo popravimo.

Veseli nas ta dopis. Kaže nam, da je v našem minoritskem samostanu še nekaj čuta za pravičnost in dostojnost. Ko gospodje odklanjajo od sebe sumničenje, da bi bili kedaj celo samo inspirirali napade na vodjo okrajnega glavarstva, priznavajo s tem, da so ti napadi neosnovani.

Naš list je vedno dostojno pisal in ni nikomur hotel delati krivice. Ravno zato pa je moral tudi javno nastopiti proti blatenju nedolžnih oseb v Straži. Pri tem je bila njegova dolžnost, poiskati povzročitelje onih napadov in namignil je na samostan. Ali je bil v to opravičen? Mislimo, da popolnoma. Odgovarja namreč popolnoma duhu one klerikalne politične gonje, ki se goji v minoritskem samostanu.

Ko je kmalu po prevratu začela klerikalna stranka s podvojeno močjo svojo strankarsko politiko, je našla svoje pribežališče baš v našem samostanu. Gospodje sami najbolje vedo, kdo je tisti zli duh, pred katerim morajo celo sami trpeti. Ni jim menda treba praviti, da se v samostanskih zidovih kuje klerikalna politika, ker raznovrstni obiski klerikalnih vodij to jasno pričajo. Pričajo to pa tudi redni obiski raznih domačih klerikalnih prenapetežev, priča samostan sam kot pribežališče vseh strogo klerikalnih organizacij, pod kojega krovom se vrše vsa strankarska zborovanja, vsi zaupni sestanki itd.

Tisti zli duh v samostanu ima razpredene mreže klerikalnih denuncijantov, ki mu točno in redno poročajo. Ako g. prokurator tega ne ve, naj vpraša na pr. na kazenski sodnji, kdo je denunciral slovenskega učitelja pri višjem šolskem in okrajnem svetu radi Orlov, in to popolnoma po krivici, kakor je dokazala sodna razprava.

Ali mu je znano, da je napadel pater

R. pred par dnevi sredi obljudene ulice mlade deklice, ki so se vračale iz telovadnice in jih le radi tega javno opljuval in sramotil s pifnj-klici, ker obiskujejo sokolsko telovadbo? Milo rečeno je tako početje — pobalinstvo, vredno zadnjega posurovelega pouličnjaka, ne pa patra v duhovski hačji. In takim ljudem je poverjena krščanska vzgoja naše mladine.

Vpraša naj druge vodilne naše osebe in zvedel bo še marsikak slučaj.

Pribito je torej, da je vodstvo klerikalne politike in vse klerikalne gonje baš v minoritskem samostanu. Po tem pa nosi moralno odgovornost za vso nepoštenost in krivico in podlest, ki jo prinašajo klerikalni listi, kakor „Straža“, baš to vodstvo. Saj se je uradništvu treba le obrniti do tega vodstva in izve resnico o napadih.

Ali naj mari pa uredništvo katoliških listov vedoma natolcujejo, lažejo, ljudem čast kradejo? Kako more potem pošten duhovnik, med ktere radi štejemo g. prokuratorja, v cerkvi vernike svariti pred obrekovanjem, na drugi strani pa priporočati „katoliške“ liste, ki tako nekatoliško blatijo čast poštenih ljudi?

V št. 23 od zadnjega pondeljka je Straža nakopičila samo v eni notici pod naslovom „Renegat — sokolski podstarosta“ toliko direktnih laži in tako podlih izmišljenih obrekovanj, da se gabi poštenjaku v obče odgovarjati na nje. Kdor pozna od vseh poznavalcev cenjeno rodbino železniškega kontrolorja Tancig-a, ima za ta napad le eno ime — lopovstvo.

Že kontrolorjevi stariši so sodelovali pri vsakem slovenskem pokretu, njegova mati je zbiralala slovenske narodne pesmi, kontrolor nam je deloval že pred vojsko v sokolskih društvih v Divači—Opatiji—Voloski in radi svoje narodne zavednosti moral pretrpeti marsikatero preganjanje. Ko se se klerikalcem niti sanjalo ni o Jugoslaviji, je že kontrolor Tancig dal krstiti svoje otroke na ime Branko, Ciril in Vlasta in ko so ljudje „Stražine“ baže hujskali na vojsko za germansko zmago, je on pošiljal celi čas vojske svojo deco v oddaljeno Ciril-Metodovo šolo, med tem, ko so drugi jemali svoje otroke iz slovenskih šol in jih dajali v utrakvistične ali italijanske šole. Njegova soproga je čista in pristna Krašovka, ki je v vsakem oziru zlasti pa, kar se tiče narodne zavednosti, lahko vzor marsikateremu klerikalcu. In ta Tancig je bil po Stražinih nazorih Schulvereinovec in Volksratovec, le še za tajnega svetnika Viljema so ga pozabili proglasiti.

Očitaj drugim, da ne očitajo tebi, to je nivo naših klerikalnih cunj, ker to niso več politični listi.

Radi popravimo krivico, ki bi jo komu storili, rajši ko Straža, ki noče prinesiti popravkov, ki ve, da so napadi na osebe drugega političnega prepričanja krivični, nastali iz osebne mrznje ali politične fanatičnosti. Prav pa bi bilo, da bi pošteni duhovniki začeli misijonsko delo krščanske resnice med takimi nestrpneži. Ako te izpreobrnejo h krščanskemu življenju in mišljenju, ne bo treba krivice trpeti njim, pa tudi ne tisoč in tisoč drugim poštenim kristjanom, katerim